

Arkivsak-dok. BYGG-19/01407-23
Saksbehandler Inghild Skramstad Lunn

Saksgang Møtedato
Formannskapet 03.09.2019

Saksfremlegg

Bjørnstjerne Bjørnsons gate 130, Dispensasjon fra støykrav

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Formannskapet viser til plan- og bygningsloven §19-2 og gir dispensasjon fra reguleringsplan for Brandengen skole og flerbrukshall pkt. 1-4 b om krav til støy i skolegård/lekeareal og utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk.
2. Rådmannen gis fullmakt til å fullføre behandling av byggesøknad.

Grunnlag for saken

- Reguleringsplan for Brandengen skole og flerbrukshall, vedtatt 26.04.2016.
- Kommunedelplan for sentrum, vedtatt 30.05.2006
- Kommuneplanens arealdel, vedtatt 15.10.2015

Juridisk grunnlag

- Plan- og bygningsloven § 19-2

Vedlegg

Vedlegg 1 - Støyvurdering, Multiconsult

Vedlegg 2 - Iver Holters gate 43 - Søknad om dispensasjon

Vedlegg 3 - 167656111_Tegning_ny_plan

Vedlegg 4 - 167656111_Tegning_ny_plan2

Vedlegg 5 - L001 Landskapsplan A1

Vedlegg 6 - Uttalelse miljørettet helsevern

Vedlegg 7 - Uttalelse fra kommunens barnetalsperson

Vedlegg 8 - Bjørnstjerne Bjørnsonsgate 130 Uttalelse til dispensasjon fra støykrav i reguleringsplan - Brandengen skole og flerbrukshall

Vedlegg 9 - Støyvurdering langs Iver Holters gate, Multiconsult AS

Sammendrag

Kommunen har mottatt søknad om rammetillatelse for oppføring av nytt skolebygg og opparbeidelse av ny skolegård for Brandengen skole, Bjørnstjerne Bjørnsonsgate 130. Tiltaket omfatter oppføring av nytt bygg for 1.-3. klasse som vil være en 4 parallell skole og også inneholde nærmiljøsentre med velkomstklasser. I tillegg omfatter søknaden opparbeidelse av ny skolegård hvor deler av Verven og Iver Holters gate avstenges og blir del av skolegården.

Deler av ny skolegård og deler av fasaden til nytt skolebygg vil få støynivåer som overgår reguleringsplanens bestemmelse for tillatte støynivåer. Tiltaket er derfor avhengig av dispensasjon fra reguleringsplanens bestemmelse pkt. 1-4 bokstav b, hvor det heter at: «I skolegården/lekeareal og utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk skal støynivået være mindre enn $L_{den}=55$ dBA jf T-1442/2012.»

Hensikten med saken er å ta stilling til om slik dispensasjon kan gis.

Saksutredning

Faktaopplysninger/bakgrunn for saken

I forbindelse med søknad om rammetillatelse for nytt skolebygg med ny skolegård/utearealer for Brandengen skole, er det behov for dispensasjon fra reguleringsplanens bestemmelse angående maksimalt tillatt støy utenfor vinduer til rom med støyfølsom bruk og støy for i skolegård/lekeareal. Hovedkilde til støy er Bjørnstjerne Bjørnsonsgate/Holmestrandsvæien i øst og E18 i nord og vest.

Eksisterende Brandengen skole er en typisk byskole, etablert i 1914, utformet som en hestesko rundt en indre skolegård. Det er stort behov for en utvidelse av skolen og opparbeidelse av et større og bedre tilrettelagt uteareal. Det ble derfor utarbeidet en ny reguleringsplan for området, *Detaljregulering for Brandengen skole og flerbrukshall*, vedtatt 26.04.2016. Videre er det først prosjektert og bygget en flerbrukshall, midlertidig brukstillatelse for denne ble gitt i mai i år.

Nytt skolebygg som nå er omsøkt skal inneholde 1.-3. klassetrinn, men også SFO og nærmiljøsentre med velkomstsenter. Det etableres parkering mot øst. Videre etableres en ny skolegård, delt inn i ulike aktivitetssoner tilpasset de ulike alderstrinnene, som blir et supplement til den eksisterende skolen og dagens skolegård. Deler av Verven og Iver Holters gate stenges av og blir en del av ny skolegård.

Reguleringsplanens bestemmelse om støy oppstiller minimumskrav til tillatte støynivåer både for skolegården og utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk. Disse kravene lar seg ikke oppfylle og tiltaket er derfor avhengig av dispensasjon fra denne bestemmelsen.

Reguleringsplanen oppgir målenheten L_{den} . L_{den} (day, evening, night) er betegnelsen for lydnivå for hele dagen, inklusiv «straffetillegg» for kveld- og nattstøys negative effekt. L_d (day) er betegnelsen for lydnivå i perioden mellom kl.07.00 til 19.00, det vil si vanlig skoletid. L_{den} er brukt i reguleringsbestemmelser, selv om støy på kveld og natt ikke har konsekvenser for barna i skoletiden.

Høyeste lydnivå for skolegård/uteareal avsatt til lek og opphold

- I brukstid: $L_d = 58$ dB
- For hele døgnet: $L_{den} = 59$ dB

Høyeste lydnivå utenfor vindu for rom med støyfølsom bruk er mer komplisert. I målinger her benyttes da at rom med støyfølsom bruk er her klasserom. Videre benyttes at klasserommet kan ha vindu mot to ulike fasader, og det benyttes vinduet med lavest lydnivå for å si hva høyeste lydnivå utenfor vinduet er, da det er dette vinduet som evt. da bør benyttes til lufting.

Høyeste lydnivå for klasserommet som er mest støyutsatt, men for det minst støyutsatte vinduet er:

- I brukstid: $L_d = 60$ dB
- For hele døgnet: $L_{den} = 62$ dB

Det er gjennomført støyutredninger i flere omganger som viser at reguleringsplanens bestemmelser ikke lar seg oppfylle. Støyutredning utført av Multiconsult AS, datert 19.06.2019, vedlegg 1 – *Støyvurdering Multiconsult*, viser flere alternativer til støyskjerm som forbedrer støymålingene noe, men hvor ingen av alternativene klarer å oppfylle kravene i reguleringsplanen. Ulempene med store støyskjermer langs Bjørnstjerne Bjørnsonsgate/Holmestrandsveien ses på som større enn virkningen de har for forbedringen av støy for skolebygget og skolegården. Alternativene med støyskjermer langs Bjørnstjerne Bjørnsonsgate/Holmestrandsveien og E 18 ses derfor bort i fra i den videre prosjekteringen av nytt skolebygg og skolegård, og det søkes om dispensasjon uten støyskjermer her.

Som del av prosjekteringen er det planlagt en bygningsmessig broforbindelse fra flerbrukshallen til nytt skolebygg som også vil fungere som en høy støyskjerm. Målinger gjort i støyutredningen til Multiconsult AS, viser at denne forbindelsen har god effekt for støynivåene i skolegården og er med på å redusere disse. Uteområdet på baksiden av støyskjermer er også innenfor reguleringsplanen bestemmelse.

Nabovarsel for dispensasjon

Dispensasjonen er nabovarslet etter plan- og bygningsloven § 21-3. Nabovarsel ble sendt 14.08.2018, med frist for å sende inn merknader 28.08.2019. Det er per 22.08.2019 ikke kommet inn nabomerknader i saken. Dersom det kommer inn merknader i saken innen fristens utløp vil dette vedlegges saksfremlegget.

Selve tiltaket, oppføring av nytt skolebygg og ny skolegård, ble nabovarslet i forkant av innsendelse av søknad om rammetillatelse. Det er mottatt en merknad angående volum og høyde på nytt skolebygg. Rådmannen anser dette å ikke være relevant for omsøkt dispensasjon.

Barn og unges interesser

Kommunens barnetalsperson har uttalt seg til saken, se vedlegg 6. Uttalelsen er gitt på bakgrunn av Multiconsult sin første støyutredning, og ikke etter utarbeidelse av alternativer med støyskjerm.

Av uttalelsen fremkommer at det er betenkeligheter med tanke på små skolebarn som brukere av denne delen av skolen, og det fremheves at støy kan skape dårligere læringsmiljø og medvirke til tretthet og dårligere konsentrasjon. Støy på store deler av utearealene vil kunne påvirke barnas mulighet for samhandling og gode lekeprosesser.

Miljørettet helsevern har også uttalt seg i saken, se vedlegg 7. Utvidet støyutredning med ulike alternativer til støyskjerming ble gjennomført etter tilbakemelding fra miljørettet helsevern. Avdelingen har følgende tilbakemelding etter gjennomgang av siste støyutredning fra Multiconsult AS:

«Drammen Eiendom har etter uttalelse fra Helsetjenesten gjort en grundig vurdering av støyforholdene ved Brandengen skole og forsøkt å begrense støynivåene så langt det lar seg gjøre. De ulike løsningene og støyskjermerne vil ha liten effekt på kravet om kravet om 55 dBA i T - 1442. Kost/nytte av støyskjermerne er ikke tilstede.

Det er utfordrende å tilfredsstillere støykravene ved etablerte skoler i sentrumsområder selv om dette er ønskelig. Lydnivåene i skolens åpningstid viser at man er nært kravene og ut fra løsningene som foreslås for å ivareta støysituasjonen mener vi at en dispensasjon kan gis.»

Høringsuttalelse Fylkesmannen

Søknaden om dispensasjon fra kravet til støy har vært oversendt Fylkesmannen i Oslo og Viken for uttalelse. Uttalelsen fra Fylkesmannen er vedlagt i sin helhet, se vedlegg 8. Et sammendrag av hva Fylkesmannen skriver i sin uttalelse 01.08.2019 følger her:

Fylkesmannen påpeker at nye beregninger av støy viser at planområdet er mer utsatt enn først antatt. Dette mener Fylkesmannen bør medføre at utformingen av reguleringsplanen bør tas opp til en ny vurdering fremfor å behandle temaet som en dispensasjon.

Videre viser Fylkesmannen til støyretningslinjen T-1442/16 og veilederen M-128, hvor det står at grunnskoler ikke bør etableres i rød støysone. Da foreslått plassering av skolebygget ligger innenfor rød støysone, mener Fylkesmannen at det må ses på en ny plassering av skolebygget.

Fylkesmannen påpeker vider de uheldige konsekvensene støynivåene for ny skolegård vil få og viser til *Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser*, hvor det påpekes at arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge skal være sikret mot forurensning, støy og annen helsefare. Fylkesmannen påpeker at dette var hensyntatt i reguleringsplanen, men ikke i byggesaken.

Fylkesmannen stiller også spørsmål om hvorvidt det er tatt stilling til støyreducerende tiltak langs Iver Holters gate og ber om at dette utredes og vurderes videre.

Avslutningsvis fraråder Fylkesmannen at det gis dispensasjon fra reguleringsplan som omsøkt.

Søkers begrunnelse for søknad om dispensasjon

Ansvarlig søkers begrunnelse er i sin helhet vedlagt, se vedlegg 2. Søkers argumenter for dispensasjon fra støykravet oppsummeres her:

Ansvarlig søker peker på at støyforholdene har vist seg å være annerledes enn det som ble lagt til grunn i reguleringsplanen og hevder reguleringsbestemmelsene for støy er basert på et ufullstendig informasjonsgrunnlag. Videre henviser ansvarlig søker til at målverdien som er brukt i reguleringsplanen, Lden, gir et feil utslag for den faktiske brukstiden skolen er i bruk. Det pekes da på at dersom Ld-verdiene var benyttet, ville overskridelsene utelukkende gjelde deler av skolegården.

Ansvarlig søker påpeker at den største fordelene ved en dispensasjon, er å kunne gjennomføre en utvidelse av barneskole i samme område hvor Brandengen skole og flerbrukshallen ligger i dag. Videre har listet opp en rekke tiltak som er gjennomført som sterkt forbedrer de eksisterende forholdene:

- Utforming og plassering av bygningskroppen vil fungere som støyskjerm
- Broen mellom skolebygg og flerbrukshall utformes med tanke på å fungere best mulig som støyskjerm
- Undervisningsrom legges i sør og vest slik at de er mindre støyutsatt
- Utearealene inkluderer også, i tillegg til de støyutsatte områdene, områder som imøtekommer støykravene

Etter uttalelsen fra Fylkesmannen har ansvarlig søker innsendt en vurdering av støy fra Iver Holters gate utarbeidet av akustiker fra Multiconsult AS. Vurderingen er vedlagt, se vedlegg 9 med kart som viser målinger i skolegården med støyskjerm langs Iver Holters gate.

I vurderingen er det vist støyberegninger med 2 meter høy støyskjerm langs Iver Holters gate. Støyberegninger viser at det ikke er noen reduksjon av lydnivå ved å etablere støyskjermer langs Iver Holters gate.

Som tillegg til ansvarlig søkers begrunnelse for dispensasjonen har Multiconsult As utarbeidet en vurdering av avbøtende støytiltak ved søknad om dispensasjon. Vurderingen er vedlagt i sin helhet, se vedlegg 1. Vurderingens hovedpunkter følger her:

«Kort sammenfattelse om krav utenfor vindu:

- *Krav i NS 8175 differensierer mellom bolig og skoler, og angir ikke krav til lydnivå utenfor vinduer for skoler, kun krav til lydnivå på uteoppholdsareal. NS 8175 benytter også verdien L_d (d =dagtid) istedenfor L_{den} (den = dag, kveld, natt).*
- *Krav i T-1442 differensierer ikke mellom lydnivå utenfor vinduer i skoler og utenfor vinduer i boliger. Ved at reguleringsbestemmelsene henviser til T-1442 er lydkravet for Brandengen skole strengere enn hva TEK10/TEK17, med henvisning til NS 8175, setter som minimumskrav for nybygg.*
- *Sett bort fra eventuell skjermingseffekt til spilevegg mot nord, vil 6 av 14 klasserom ikke tilfredsstillende reguleringsbestemmelsens krav om lydnivå utenfor vindu under L_{den} 55 dB.*
- *Dersom det sikres at spilevegg mot nord har tilstrekkelig støyskjermingseffekt og det tillates at L_{den} 55 dB er godkjent lydnivå, er det kun 1 av 14 klasserom som ikke tilfredsstillende reguleringsbestemmelsene. Lydnivå for dette klasserommet vil være 56 dB, altså 1 dB over.*
- *Dersom det sikres at spilevegg mot nord har tilstrekkelig støyskjermingseffekt og det tillates at grenseverdien gjelder L_d og ikke L_{den} , vil alle klasserom tilfredsstillende reguleringsbestemmelsene.*
- *Det anbefales gode ventilasjonsløsninger (forsert ventilasjon) og utvendig solavskjerming da skolen ligger støyutsatt.*

Kort sammenfattelse om krav til utendørs oppholdsareal:

- *Reguleringsbestemmelser angir ikke arealkrav til utendørs oppholdsareal, men spesifiserer skolegård/skoleareal.*
- *Utendørs oppholdsareal bak gangbro, avsatt til ankomst / spiseplass og deler av «Lille skolegården», vil ha tilfredsstillende lydnivå.*
- *Utendørs oppholdsareal i området ved rektorboligen vil ha lydnivåer rundt L_{den} = 55-59 dB og L_d = 53-57 dB.*
- *Utendørs oppholdsarealer for eksisterende skole har tilfredsstillende lydnivå.*
- *Støyskjerm langs Bjørnstjerne Bjørnsons gate / Holmestrandveien eller langs rampe fra E-18, vil ikke gi økt areal avsatt til lek og opphold med tilfredsstillende lydnivå.*

Foreslått løsning til nye Brandengen skole har ivaretatt støysituasjonen på best mulig måte ved følgende tiltak:

- *Byggets plassering og støyskjerm mellom nytt skolebygg og flerbrukshall skjermer utendørs oppholdsarealer fra hovedstøykilden (Bjørnstjerne Bjørnsons gate / Holmestrandveien)*

- *Arealer mellom hovedstøykilde og bygget er arealer avsatt til parkering og transport - Planløsning tilrettelegger for at klasserom vender bort fra hovedkilden i så stor grad som mulig*
- *Gangbro mellom nytt skolebygg og flerbrukshall har tett takoverbygg med stor høyde som vil gi skjermingseffekt mot støy»*

Rådmannens vurdering

Rådmannens vurdering av Fylkesmannens uttalelse

Fylkesmannen påpeker flere punkter i sin uttalelse og konkluderer til slutt med at en dispensasjon fra reguleringsplanens bestemmelse om støy ikke bør gis. Fylkesmannen anbefaler kommunen å ta opp reguleringsplanene til en ny vurdering fremfor å behandle endringene gjennom dispensasjon. Videre stilles det spørsmålsteget til plasseringen av nytt skolebygg og det etterlyses en grundigere vurdering av støyreducerende tiltak mot sør, fra Iver Holters gate.

En ny vurdering og eventuell endring av gjeldene reguleringsplan vil være en omfattende og tidkrevende prosess. Støysituasjonen avviker fra det som lå til grunn for arbeidet med reguleringsplanen, og nye målinger viser at området er mer utsatt for støy enn først dokumentert i planbeskrivelsen. En eventuell endring av reguleringsplanens bestemmelser og ordlyd vil ikke i seg selv medføre en bedring av støyforholdene. Det er foretatt grundige undersøkelser av støybelastningen på planlagt skolebygg og uteareal til søknaden om dispensasjon. I tillegg er det vurdert flere alternative avbøtende tiltak, som støyskjerm, plassering av bygg og uteareal, samt planløsning, men det er funnet at ingen av de avbøtende tiltakene vil føre til at reguleringsplanens bestemmelse blir overholdt. En prosess med endring av reguleringsplanen vil derfor ikke medføre at flere sider av saken blir belyst. Rådmannen ser det derfor som uheldig å utsette prosjektet ytterligere, ved gjennomføring av en endring av reguleringsplanen, fremfor å behandle en dispensasjon fra støykravet nå.

Videre peker Fylkesmannen på at plasseringen av nytt skolebygg i større grad kunne bedret støyforholdene, enn omsøkt plassering. Plasseringen av nytt skolebygg er i tråd med byggegrensen i reguleringsplanen, men følger ikke illustrasjonen i planbeskrivelsen fullstendig ved at nytt skolebygg ikke er direkte sammenkoblet med flerbrukshallen i så stor grad som planbeskrivelsen legger opp til. Det er isteden planlagt broforbindelse som også fungerer som en høy støyskjerm som forbindelse mellom flerbrukshallen og nytt skolebygg. Det er uheldig at flerbrukshallen allerede er bygget og at skolebygget ikke var tatt med i prosjekteringen samtidig som flerbrukshallen. En større bygningsmessig forbindelse mellom flerbrukshallen og nytt skolebygg ville kunne ha påvirket støyforholdene positivt, da en større del av bygningskroppen kunne ha skjernet for støy mot Bjørnstjerne Bjørnsonsgate/Holmestrandsvaien.

Da flerbrukshallen allerede er bygget har ansvarlig søker forsøkt å ivareta støyproblematikken i prosjekteringen av nytt skolebygg. Bygget er utformet med to innrykk i fasaden som bidrar til å bedre støyforholdene på uteareal og for innvendige arealer/klasserom. Samtidig er planløsningen i størst mulig grad utarbeidet slik at klasserom for 1-3 trinn er lagt mot skolegård, som er minst støyutsatt. Det er også prosjektert en større støyskjerm som del av en overgang/forbindelse til flerbrukshallen. Denne støyskjermen bidrar til å få støynivåene ned for skolegården og for klasserommene.

Utomhusplanen for skolegården er også bearbeidet for å tilrettelegge best mulig med tanke på støy. Den del av ny skolegård som får støynivåer innenfor reguleringsbestemmelsen ligger nært nytt skolebygg og er tilrettelagt for de yngste elevene. Det er naturlig at de holder seg nært sine klasserom. Videre er det planlagt en aktivitetsgate mellom flerbrukshallen og eksisterende Brandengen skole. Her er det lagt opp til skateelementer og andre aktivitetselementer som i seg selv kan utgjøre en støykilde og er tiltenkt eldre skoleelever. Mot vest er det planlagt en multibane, samt en skolehage, hvor

støynivåene overskrides noe. Dette er også aktivitetssoner som i seg selv vil medføre noe naturlig støy. Utarbeidelsen av utomhusplanen viser at den i størst mulig grad vil ivareta de mest sårbare barna og skjerme disse for de største støybelastningene.

Fylkesmannens peker tilslutt på støyproblematikk fra Iver Holters gate. Iver Holters gate ligger sør for ny skolegård og grenser mot et boligfelt og et større grøntområdet med fotballbane. Det er gjennomført nye støyberegninger etter Fylkesmannens uttalelse som viser at tiltak langs Iver Holters gate ikke vil redusere støynivåene i skolegården. Rådmannen vurderer derfor at det ikke er relevant for den videre vurderingen av dispensasjonen å vurdere tiltak langs Iver Holters gate.

Rådmannens vurdering av dispensasjonen

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 19-2 kan kommunen gi dispensasjon dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, ikke blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Dette innebærer at det normalt ikke vil være anledning til å gi dispensasjon når hensynene bak bestemmelsen det søkes dispensasjon fra fortsatt gjør seg gjeldende med styrke.

Det skjønn kommunen skal utøve når den vurderer om dispensasjon skal gis, er underlagt omfattende begrensninger. Avvik fra arealplaner reiser særlige spørsmål. De ulike planene er som oftest blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ, bystyret. Planene omhandler dessuten konkrete forhold. Det skal derfor ikke være kurant å fravike gjeldende plan.

Utgangspunktet for en dispensasjon er at denne må være til fordel for allmennheten, og ikke private interesser. Sivilombudsmannen har uttrykt at det må foreligge spesifiserte, klare grunner av en slik karakter og en slik tyngde at de kan slå igjennom overfor de hensyn den aktuelle plan eller bestemmelse skal ivareta. Kun de grunner som ligger innenfor de rammene plan- og bygningsloven angir, er relevante i vurderingen.

Dispensasjon fra krav til støy utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk

For det første må det vurderes om hensynene bak bestemmelsen om krav til støy, utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk, blir vesentlig tilsidesatt, dersom det gis dispensasjon i forbindelse med nytt skolebygg.

Hensynet bak bestemmelsen om krav til maksimale støyverdier utenfor vindu for støyfølsom bruk, er å sikre at elevenes læringsmiljø er ivaretatt.

Planløsningen for nytt skolebygg og plasseringen av skolebygget er utarbeidet med hensikt å bedre støyforholdene. Parkering er lagt mot det mest støyutsatte området av tomten og klasserommene er i størst mulig grad plassert mot indre gårdsrom hvor støyforholdene er bedre. Garderober, fellesarealer, lærerarbeidsplasser og grupperom er plassert mot fasader med høyere lydnivå.

Vurderingen over viser at det i realiteten er små overskridelser av støy utenfor vinduer til rom med støyfølsom bruk. Det følger også av målinger at det vil være akseptable krav til støy innendørs ved bruk av lydisolerende vinduer. Innendørs lydnivå gitt i NS 8175 er oppnådd for aktuelle som ved bruk av lydisolerende vinduer.

Reguleringsplanens bestemmelse oppgir målverdien Lden, og ikke Ld (d = dagtid). Målverdien Lden betyr nivåer målt både dag, kveld og natt (den = day, evening, night). Skolens brukstid er ikke kveld og nattetid, og støynivåene forøkes derfor ved å benytte denne måleverdien. Dette påpekes i vurderingen foretatt av Multiconsult AS, hvor det videre vises til at krav i T-1442 ikke differensierer mellom lydnivå utenfor vinduer i skoler og utenfor vinduer i boliger. Ved at reguleringsbestemmelsene henviser til T-

1442 er lydkravet for Brandengen skole strengere enn hva TEK10/TEK17, med henvisning til NS 8175, setter som minimumskrav for nybygg.

Det oppsummeres med at dersom målverdien L_d (d =dagtid) var benyttet i bestemmelsen og spilevegg mot nord har tilstrekkelig støyskjermingseffekt, ville alle fasader vist støynivåer innenfor kravet i reguleringsplanen. Byggets utforming og de avbøtende tiltak som er prosjektert inn, som spilevegg mot nord og støyskjerm som del av broforbindelsen mellom flerbrukshallen og nytt skolebygg, er alle med på å redusere støynivåene.

Hensynet bak bestemmelsen om maksimale støyverdier utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk vil derfor ikke å bli *vesentlig* tilsidesatt ved en dispensasjon som omsøkt. Det første vilkåret i plan- og bygningsloven § 19-2 er dermed oppfylt.

Vurdering av fordeler og ulemper

Videre må det vurderes om fordelene ved å gi dispensasjon fra kravet til støy utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.

Det er i utgangspunktet fordeler og ulemper for de allmenne interessene som skal avveies. Det vil derfor være samfunnsmessige hensyn av planfaglig og arealdisponeringsmessig karakter som veier tyngst når det er snakk om fordeler og ulemper. Personlige fordeler tillegges liten vekt i en dispensasjonsvurdering. Kravet til overvekt av fordeler må videre ses i lys av hvilke forhold som taler mot en dispensasjon, slik at interesseavveiningen blir relativ.

Det er satt et grense i reguleringsbestemmelsen om maks $L_{den}=55$ dBA jf. T-1442/2012 utenfor vinduer i fasader mot rom med støyfølsom bruk. Det oppnås tilfredsstillende innendørs lydnivå gitt i NS 8175 for alle aktuelle rom ved bruk av lydisolerende vinduer. Overskridelsen av støyverdier utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk vurderes som en mindre overskridelse. Rom for støyfølsom bruk, i hovedsak klasserom, er plassert i del av bygget med fasaden som er minst støyutsatt. Støynivåene her vil være på maksimalt 64 L_{den} . Dispensasjonen gjelder ikke for alle klasserom. Det anses som en fordel at det ikke er søkt om dispensasjon for alle klasserom, og kun en mindre del av den støyfølsomme bebyggelsen. Videre vurderes støynivåene utenpå fasade ikke i stor grad å påvirke læringsmiljøet innendørs.

Betydningen for barns læringsmuligheter er trukket frem som en mulig negativ konsekvens av støyoverskridelsen. Rådmannen vurderer overskridelsen å i realiteten ha liten virkning for innemiljøet og altså læringsmiljøet inne i klasserommene da nivåene for innendørs støy er ivarettatt ved bruk av lydisolerende vinduer, tak og vegger. Det er et moderne bygg med gode ventilasjonsløsninger som også er avhengig av å holde vinduer lukket for optimal effekt av ventilasjonsanlegg. Det vil derfor si at i praksis vil det sjelden være behov eller nødvendig med åpne vinduer i klasserommene. Dette anses derfor ikke som en avgjørende ulempe, men en påregnelig følge av skolens plassering sentralt i byen.

Dispensasjon vil medføre klare arealdisponeringsmessige fordeler. Etableringen av nytt skolebygg, med tilhørende ny skolegård, er et samfunnsnyttig formål, som, blant annet vil gi flere barn i området tilgang til en ny skole og kortere skolevei. Skolen er i dag eldre og det er et press på å utvide bygningsmassen med flere klasserom. Nytt skolebygg er tiltenkt de yngste klassetrinnene, småskolen, og det er en fordel å kunne tilby nye, moderne lokaler til denne brukergruppen. Det er ønskelig at flere kan gå på skole nært hjemmet, også i byen.

Fremtidig bebyggelse nord for planområdet er avsatt til næringsformål/transformasjonsområde på Bangeløkka. Ny bebyggelse her vil være med å redusere støynivåene for skolebygg og skolegården. Området langs Bjørnstjerne Bjørnsons gate, rett nord for nytt skolebygg, er avsatt til næringsområde med ikke-støyende næringsvirksomhet som kontorlokaler. Flere bygg er allerede godkjent som vil bidra til skjerming av støy fra både E-18 og Bjørnstjerne Bjørnssons gate. Det samme gjelder fremtidig

vegetasjon langs gang- og sykkelveier, og vegetasjon inne på skoleområdet vil kunne bidra til å redusere støyopplevelsen for skolebarna. Rådmannen anser det som en fordel at det på sikt sannsynligvis vil være flere medvirkende årsaker til at støyen reduseres og peker på det som en grunn til at dispensasjonen bør gis nå og ikke avvente en eventuell endring av reguleringsplanen som vil utsette prosessen.

Rådmannen anser det som en fordel at en innvilgelse av dispensasjon fra krav til støy vil muliggjøre en utvidelse av dagens Brandengen skole og således forsterke barns tilstedeværelse i sentrum av byen. Byen er et levende sted som også bør opprettholde sin attraktivitet for småbarnsfamilier. En utvidelse vil muliggjøre et større antall skoleplasser i sentrum og forhindre fraflytting av småbarnsfamilier.

Skolebyggets plassering og planløsningen er bearbeidet for å gi en så optimal oppnåelse av støykravene som mulig ut fra de forutsetningene som ligger til grunn. Planløsningen viser at klasserommene er plassert mot vest der støynivåene er klart lavest. I 1. etasje er klasserommene til de yngste barna, som vil være mest påvirkelig for støy, plassert. Videre øker støynivåene noe for hver etasje, og tilsvarende øker alderen på barna. Planløsningen viser at den på best mulig måte prøver å ivareta barnas læringsmiljø. Rådmannen ser det som en fordel at det i prosjekteringen er tatt høyde for å ivareta de yngste barna på best mulig måte i planløsningen. Dette er et avbøtende tiltak som vurderes å ha god effekt.

Ulempen med å innvilge dispensasjon er at tiltaket ikke fullt ut ivaretar støykravet som gjeldende reguleringsplan legger til grunn for å etablere barneskole i området. Selv om støy på fasade av skolebygg er uheldig, vurderer Rådmannen at det er gjennomført tilstrekkelige undersøkelser som viser at situasjonen vil bli så god som mulig, på grunn av skolens og flerbrukshallens eksisterende beliggenhet. Rådmannen legger også vekt på at det vil være tilfredsstillende lydnivåer innendørs ved bruk av lydisolerende vinduer.

Rådmannen har, etter en samlet vurdering, kommet frem til at fordelene ved en dispensasjon må anses klart større enn ulempene.

Rådmannen anser derfor at vilkårene for å gi dispensasjon fra reguleringsplanens bestemmelse pkt. 1-4 b er oppfylt, for maksimale støyverdier utenfor vindu til rom med støyfølsom bruk, jf. § 19-2 andre ledd.

Dispensasjon fra krav til støy for skolegård/lekeareal

Hensynet bak bestemmelsen om maksimale støyverdier i skolegård/lekearealer er å redusere støyplager, og dermed sikre gode kvaliteter for utearealer. Utearealer bak gangbro, avsatt til ankomst/spiseplass og deler av «Lille skolegården», vil ha tilfredsstillende støynivå. Den del av skolegården som har tilfredsstillende støynivåer er arealene som er plassert nærme nytt skolebygg og tilrettelagt for de minste barna.

Støyforholdene i eksisterende skolegård vil ikke endres og er derfor ikke støyutsatt.

Utearealer i området ved rektorboligen vil ha lydnivåer rundt $L_{den} = 55-59$ dB og $L_d = 53-57$ dB. Støyvurdering foretatt av Multiconsult viser at støyskjerm langs Bjørnstjerne Bjørnsons gate/Holmestrandveien eller langs rampe fra E-18, ikke vil gi økt areal avsatt til lek og opphold med tilfredsstillende støynivå. Det er derfor vanskelig å fullt ut oppfylle reguleringsplanens bestemmelse om støynivå for hele skolegården, selv med avbøtende tiltak.

Prosjektet er utformet slik at aktivitetssoner tiltenkt de minste barna «lille skolegården» er lagt der støynivåene er lavest og aktivitetssoner for eldre barn som ballbane og «aktivitetsgata» er lagt der støynivåene er høyere. På denne måten ivaretar utomhusplanen de yngste og mest påvirkelige barna ved å tilby denne gruppen områdene som er best skjermet mot utendørs støy.

Hensynet bak bestemmelsen om krav til maksimale støyverdier i skolegård/lekearealer vil derfor ikke å bli *vesentlig* tilsidesatt ved en dispensasjon som omsøkt. Det første vilkåret i plan- og bygningsloven § 19-2 er dermed oppfylt.

Vurdering av fordeler og ulemper

Rådmannen har videre vurdert fordelene for dispensasjon fra støyverdier for skolegård/lekeareal i forbindelse med nytt skolebygg med tilhørende skolegård.

Flere av fordelene listet opp over gjelder også som fordeler ved dispensasjon fra støyverdier for skolegård/lekeareal. En dispensasjon vil muliggjøre et nytt skolebygg, og tilbud for barn i området snarlig, og vil innfri et behov for flere skoleplasser i nye, gode lokaler for flere barn. Det vil igjen medføre et løft for området og bidra til barns tilstedeværelse i sentrumsområder av byen.

Skoleområdet får støyverdier som overskrider reguleringsplanens bestemmelse. Kun et mindre område av ny skolegård, avgrenset av nytt skolebygg og støyskjerm mellom flerbrukshallen og nytt skolebygg, vil ligge innenfor støykravene i reguleringsbestemmelsene. Skolegården som tilfredsstillere støykravene er utformet slik at dette området er tiltenkt de minste barna og har fått navnet «lille skolegård». Utomhusplanen er altså bearbeidet slik at de som er mest sårbare for støy vil få de best egnede utearealene.

For å tilby skolebarna et nytt og svært tiltrengt uteareal, er to gater avstengt som del av prosjektet, og skolegården blir et stort løft i sammenligning med den eksisterende skolegården. Den nye skolegården med multibane, aktivitetsgate med skateelementer og mange ulike soner for lek for mindre barn vil bli et gode for hele nabolaget. Gjennomføringen av en slik oppgradering vil være til stor fordel for en større del av byen og være en tungtveiende fordel for allmennhetens interesser.

Rådmannen legger også vekt på at det gjennomført grundige undersøkelser ved mulig løsninger med støyskjermer. Det er gjort målinger og vist til følgende alternativer:

- Alt. 0: Kun lokal støyskjerm mellom flerbrukshall og skole
- Alt. A: Støyskjerm langs Bjørnstjerne Bjørnsons gate/ Holmestrandsvæien (utenfor reguleringsgrensen og eiendomsgrensen. Her er det igjen gjort målinger med støyskjerm med 2 meter (Alt. A1) og 4 meter (Alt. A2) høyde.
- Alt. B: Støyskjerm i deler av reguleringsgrensen. Her er det igjen gjort målinger med støyskjerm med 2 meter høyde (Alt. B1) og 4 meter (Alt. B2) høyde.
- Alt. C: Støyskjerm på rampe fra E-18.

Etter Fylkesmannens uttalelse er det i tillegg gjennomført undersøkelser med støyskjerm langs Iver Holters gate. Støyberegninger av de ulike alternativer viser at ingen av alternativene oppnår den ønskede effekten; å få støynivåene ned til under reguleringsplanens angitte grense. Det må uansett søkes dispensasjon fra bestemmelsen. Rådmannen har derfor vurdert den negative konsekvensen støyskjermene kan få opp mot effekten av disse og konkludere med at det er større ulemper enn fordeler ved oppføring av støyskjermer. Støyskjermer langs Bjørnstjerne Bjørnsonsgate/Holmestrandsvæien vil ta vekk det ønskede inntrykket om en bygate. Høye støyskjermer vil skille biltrafikk og myke trafikanter og vil medføre mindre oversiktighet for begge parter. Høye støyskjermer har også en visuell negativ konsekvens.

Støyskjermer innenfor reguleringsgrensen/eiendomsgrensen vil også ha noen av de samme negative konsekvensene som påpekt over. Støyskjermer her vil i tillegg virke som en visuell avskjerming av skoleområdet og ikke åpne opp for den tilgjengeligheten skolen ønsker å ha mot lokalmiljøet.

Miljørettet helsevern har, etter søkers utarbeidelse av alternativer med støyskjerm, vurdert lydnivåene på nytt. I sin uttalelse bemerker de at det er positivt at det er foretatt grundige undersøkelser og testet ut mulige avbøtende tiltak. Da øvrige alternativer ikke vil bedre situasjonene tilstrekkelig, anser de nivåene som akseptable for å kunne gi en dispensasjon. Det er utfordrende å tilfredsstille støykravene ved etablerte skoler i sentrumsområder, og viser til at lydnivåene i skolens åpningstid vil være nært kravene.

Ulempen med å innvilge dispensasjon er at tiltaket ikke fullt ut ivaretar støykravet som gjeldende reguleringsplan legger til grunn for å etablere barneskole i området. Det er uheldig for skolebarn å oppholde seg i støyutsatt område de deler av dagen som er tiltenkt å hente seg inn og utfolde seg i lek mellom læringsøkter. Det er imidlertid umulig å få til en fullstendig oppnåelse av kravene i reguleringsplanen når det er regulert for en skole i indre by. Byen er et støyutsatt sted. Samtidig har reguleringsplanen oppgitt målenheten Lden (dag, kveld og natt) som gir utslag for et høyere støynivå enn dersom målenheten var angitt til Ld (dagtid).

I uttalelsen fra barnetalsperson, Wenche Irene Aasland, i Drammen kommune, pekes det på at selv om elevene oppholder seg utendørs i kortere perioder er det her store deler av deres sosiale samspill skjer og ved stor støybelastning vil samhandling og gode lekeprosesser kunne påvirkes negativt. Rådmannen ser på overskridelsen av reguleringsbestemmelsen som mest uheldig for skolegården, da støynivåene vil være mest påtrengende. Samtidig er en skolegård ofte et område med mye støy som følge av barns lek og aktivitet.

Rådmannen vurderer på bakgrunn av dette at fordelene ved omsøkt dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Det må påregnes noe høyere støyverdien ved en sentrumsnær skole, men læringsmiljøet og barnas aktivitet vil ikke i stor grad bli påvirket av dispensasjonen.

Rådmannen anser derfor at vilkårene for å gi dispensasjon fra reguleringsplanens bestemmelse pkt. 1-4 b er oppfylt, for maksimale støyverdier i skolegård/lekeareal, jf. § 19-2 andre ledd.